

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.12.16.
C(2024) 9140 final

SENSITIVE*

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2024.12.16.)

**az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló, 2020.
december 16-i (EU, Euratom) 2020/2092 európai parlamenti és tanácsi rendelet 7.
cikkének (2) bekezdése alapján Magyarországnak a 2022. december 15-i (EU) 2022/2506
tanácsi végrehajtási határozat 2. cikkének (2) bekezdésére vonatkozó írásbeli
értesítéséről**

(Csak a magyar nyelvű szöveg hiteles)

*

Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions <https://europa.eu/db43PX>

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2024.12.16.)

az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló, 2020. december 16-i (EU, Euratom) 2020/2092 európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkének (2) bekezdése alapján Magyarországnak a 2022. december 15-i (EU) 2022/2506 tanácsi végrehajtási határozat 2. cikkének (2) bekezdésére vonatkozó írásbeli értesítéséről

(Csak a magyar nyelvű szöveg hiteles)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló, 2020. december 16-i (EU, Euratom) 2020/2092 európai parlamenti és tanácsi rendeletre¹ (a továbbiakban: feltételrendszerről szóló rendelet) és különösen annak 7. cikke (1) és (2) bekezdésére,

mivel:

1. ELJÁRÁS

- (1) A feltételrendszerről szóló rendelet 4. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy „[m]egfelelő intézkedéseket kell hozni abban az esetben, ha a 6. cikkel összhangban megállapítást nyer, hogy a jogállamiság elveinek valamely tagállamban történő megsértése kellően közvetlenül érinti az uniós költségvetéssel való hatékony és eredményes pénzgazdálkodást vagy az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét, vagy ennek a kockázata komolyan fennáll”.
- (2) Az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) úgy látta, hogy a feltételrendszerről szóló rendelet 4. cikkében foglalt feltételek teljesülnek, ezért 2022. szeptember 18-án a feltételrendszerről szóló rendelet 6. cikke (9) bekezdésének megfelelően végrehajtási határozatra irányuló javaslatot nyújtott be a Tanácsnak (a továbbiakban: a Bizottság javaslata); a javaslat intézkedéseket tartalmazott az uniós költségvetésnek a jogállamisági elvek magyarországi megsértésével szembeni védelmére.
- (3) A bizottsági javaslatban szerepelt, hogy Magyarország kötelezettséget vállalt arra, hogy korrekciós intézkedéseket hoz a Bizottság által megállapított problémák kezelése érdekében, és hogy 2022. november 19-ig konkrét határidőkre végrehajtja a legszükségesebb lépéseket, valamint, hogy a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a javasolt korrekciós intézkedések (amennyiben azokat helyesen határozzák meg és a megállapodott határidőkön belül hajtják végre) valóban megoldást jelenthetnek a releváns problémák kezelésére.

¹ HL L 433I., 2020.12.22., 1. o.

- (4) Ennek alapján a Tanács Magyarország kérésére 2022. október 13-án úgy határozott, hogy a feltételrendszerről szóló rendelet 6. cikkének (10) bekezdésében szereplő kivételes körülmények fennálltak, ezért a végrehajtási határozat elfogadásának határideje további két hónappal meghosszabbítható annak érdekében, hogy Bizottságnak és a Tanácsnak elegendő idő álljon rendelkezésére a korrekciós intézkedések elfogadásának és hatékony végrehajtásának értékelésére, figyelembe véve azok nagy számát és technikai összetettségét.
- (5) A Bizottság 2022. november 30-án közleményt adott ki a Magyarország által bejelentett korrekciós intézkedésekről; a Tanácsnak címzett dokumentumban értékelte a Magyarország által 2022. november 19-én elfogadott korrekciós intézkedések megfelelőségét (a továbbiakban: a bizottsági közlemény). A Bizottság a Tanács 2022. december 6-i kérésére 2022. december 9-én egy aktualizált értékelést nyújtott be a Magyarország által 2022. december 7-ig elfogadott újabb intézkedésekről (a továbbiakban: az aktualizált értékelés).
- (6) A Tanács 2022. december 15-én elfogadta az uniós költségvetésnek a jogállamisági elvek magyarországi megsértésével szembeni védelmét szolgáló intézkedésekről szóló (EU) 2022/2506 végrehajtási határozatot² (a továbbiakban: a tanácsi végrehajtási határozat). A tanácsi végrehajtási határozat 1. cikke szerint a feltételrendszerről szóló rendeletben meghatározott megfelelő intézkedések elfogadásához szükséges feltételek teljesülnek, és a „Magyarország által [...] javasolt korrekciós intézkedések nem alkalmasak teljes mértékben a Magyarországnak 2022. április 27-én küldött bizottsági értesítésben foglalt megállapítások kezelésére.”
- (7) A tanácsi végrehajtási határozat 2. cikkének (2) bekezdése a következőképpen szól:
- „Amennyiben az (EU, Euratom) 2018/1046 62. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontja alapján a Bizottság közvetlen vagy közvetett irányítás keretében hajtja végre az uniós költségvetést, nem tehető jogi kötelezettségvállalás semmilyen, a 2021. évi IX. magyar törvény alapján létrehozott közérdekű vagyongazdálkodási alapítvánnyal, illetve semmilyen, az ilyen közérdekű vagyongazdálkodási alapítvány által fenntartott jogi személlyel.”
- (8) A feltételrendszerről szóló rendelet 7. cikkének (1) bekezdése értelmében „[a]z érintett tagállam bármikor elfogadhat új korrekciós intézkedéseket, és olyan írásbeli értesítést nyújthat be a Bizottságnak, amely bizonyítékot tartalmaz annak igazolására, hogy a 4. cikkben foglalt feltételek már nem teljesülnek.”
- (9) Összhangban a feltételrendszerről szóló rendelet 7. cikkének (2) bekezdésével, és mivel Magyarország nem küldött írásbeli értesítést az intézkedések megszüntetésére vonatkozóan, a Bizottság 2023. december 13-án határozatot hozott a helyzet újbóli értékeléséről (a továbbiakban: a Bizottság újraértékeléséről szóló határozata)³. A magyar hatóságokkal folytatott rendszeres párbeszéd ellenére a Bizottság újraértékeléséről szóló határozata azt állapította meg, hogy Magyarország nem orvosolta a költségvetési intézkedések elfogadását kiváltó helyzetet. Ezért a Bizottság nem javasolta a Tanácsnak az intézkedések kiigazítását vagy megszüntetését.

² HL L 325., 2022.12.20., 94. o.

³ C(2023) 8999 final, A Bizottság határozata (2023. december 13.) a Magyarországra vonatkozó, 2022. december 15-i (EU) 2022/2506 tanácsi végrehajtási határozatot követően az (EU, Euratom) 2020/2092 rendelet 4. cikkében foglalt feltételek teljesítésének a Bizottság kezdeményezésére történő újbóli értékeléséről: https://commission.europa.eu/document/83f08b3a-bf4a-4462-a361-88d44692452b_hu.

- (10) 2024. december 2-án a magyar hatóságok a feltételrendszerről szóló rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megfelelően írásban értesítették a Bizottságot a 2021. évi IX. törvény módosításairól (a továbbiakban: az írásbeli értesítés). Ebben az írásbeli értesítésben a magyar kormány azt kérte, hogy a tanácsi végrehajtási határozat 2. cikkének (2) bekezdésében szereplő, a „közérdekű vagyonkezelő alapítványokra” vonatkozó intézkedést részben teljesen vagy részben szüntessék meg. Az írásbeli értesítésben Magyarország nem tájékoztatta a Bizottságot semmilyen egyéb, a tanácsi végrehajtási határozat 2. cikkének (1) bekezdésében szereplő intézkedést kiváltó helyzet orvoslására irányuló korrekciós intézkedésről. Ezért ez utóbbi intézkedést a jelen bizottsági határozat nem érinti.
- (11) A Bizottság a feltételrendszerről szóló rendelet 7. cikke (2) bekezdésének megfelelően újra megvizsgálta a közérdekű vagyonkezelő alapítványokkal és az általuk fenntartott jogi személyekkel kapcsolatos magyarországi helyzetet a Magyarország által benyújtott bizonyítékok, valamint az összes releváns és rendelkezésre álló információ tekintetbe vételével, a tanácsi végrehajtási határozatban és a bizottsági közleményben azonosított hiányosságok fényében, amennyiben ez utóbbira hivatkozik a tanácsi végrehajtási határozat.

2. A BIZOTTSÁG ÉRTÉKELÉSE

- (12) Amint az a tanácsi végrehajtási határozatban és a Bizottság közleményében is szerepel, annak ellenére, hogy a Magyarország által a korrekciós intézkedésekre vonatkozóan tett kötelezettségvállalások közül sok valóban teljesítettnek tekinthető, számos korrekciós intézkedés – például a közérdekű vagyonkezelő alapítványokra vonatkozó intézkedés – összefüggésében továbbra is jelentős gyengeségek, kockázatok és hiányosságok tapasztalhatók.
- (13) A tanácsi végrehajtási határozat közérdekű vagyonkezelő alapítványokra vonatkozó (11) preambulumbekkezdése megállapítja, hogy „[a]ggályok merülnek fel [...] azzal kapcsolatban, hogy a »közérdekű vagyonkezelő alapítványok« és az általuk kezelt jogi személyek esetében nem kerülnek alkalmazásra a közbeszerzési és az összeférhetetlenségi szabályok, és nem átlátható, hogy az említett vagyonkezelő alapítványok milyen módon kezelik a forrásokat.” A tanácsi végrehajtási határozat (42) és (43) preambulumbekkezdése hivatkozik az uniós támogatások közérdekű vagyonkezelő alapítványok általi felhasználásának átláthatóságát biztosító, Magyarország által javasolt korrekciós intézkedésre és annak megfelelőségértékelésére.
- (14) Konkrétan: a tanácsi végrehajtási határozat (43) preambulumbekkezdéséből kiderül, hogy a Tanács megállapította, hogy Magyarország – összhangban a korrekciós intézkedéssel – a közbeszerzésre és az összeférhetetlenségre vonatkozó szabályok hatályát kiterjesztette a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokra is. A Tanács ugyanakkor hozzáteszi, hogy „a szabályozási keret azonban – a Bizottság többszöri kérése ellenére – még mindig nem akadályozza meg, hogy magas rangú tisztviselők, köztük az Országgyűlés és a magyar autonóm szervek politikai felsővezetői bekerüljenek a közérdekű vagyonkezelő alapítványok vezetőtestületeibe. Ezen túlmenően Magyarország 2022. november 1-jétől újra bevezette azt a lehetőséget (az általános tilalom alóli kivételként), hogy a politikai felsővezetők más, javadalmazással járó tisztséget is betölthessenek, többek között a közérdekű vagyonkezelő alapítványok vezetőtestületeiben. A Tanács úgy véli, hogy ezen okok miatt, amelyeket a Bizottság közleménye még részletesebben ismertet, a szabályozási

keret gyengeségei az új jogalkotási fejleményekkel együtt súlyosbítják a korrekciós intézkedése által kezelni hivatott esetleges összeférhetetlenséget, és ezért nem tekinti azt alkalmasnak a Bizottság által eredetileg felvetett aggályok eloszlatására.”

- (15) Ezzel kapcsolatban a bizottsági közlemény (70) preambulumbekzdése megállapítja, hogy „a magas rangú tisztviselőket, köztük az Országgyűlés és a magyar autonóm szervek politikai felsővezetőit nem zárták ki a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványok legfelsőbb szerveiben való tagságból, szemben a Magyarországgal folytatott eszmecserék során a Bizottság által megfogalmazott kéréssel. Ehelyett a Bizottság 2022. szeptember 18-i tanácsi végrehajtási határozatjavaslata óta, és annak ellenére, hogy ezt az aggályt a Bizottság következetesen felvetette a jogállamiságról szóló éves jelentéseiben, Magyarország 2022. november 1-jétől újra bevezette azt a lehetőséget (az általános tilalom alóli kivételként), hogy a politikai felsővezetők más, javadalmazással járó állást is betölthessenek. Ez a kivétel olyan helyzetet teremt, amelyben a politikai felsővezetők részt vehetnek közpénzek olyan szervezetek részére történő kifizetésével kapcsolatos döntéshozatalban, amelyben ők maguk is foglalkoztatottak, és kulcsfontosságú döntéshozatali hatáskörökkel rendelkeznek. Következésképpen annak ellenére, hogy Magyarország kezelte a 2022. szeptember 18-i tanácsi végrehajtási határozatjavaslatban felvetett aggályokat, a 2022. november 1-jén bevezetett kivétel mégis elégtelenné teszi a korrekciós intézkedés végrehajtását.”
- (16) A tanácsi végrehajtási határozat (62) preambulumbekzdése megállapítja, hogy „[a]mi a jogállamisági elveknek a közérdekű vagyonkezelő alapítványokkal kapcsolatban azonosított megsértését illeti, a szabályozási keret Magyarországon olyan, fent ismertetett gyengeségekkel rendelkezik, amelyek nem orvosolták az összeférhetetlenség azon kockázatát, amelyet a korrekciós intézkedés kezelni volt hivatott. A korrekciós intézkedés ezen alkalmatlanságának fényében továbbra is súlyos kockázat áll fenn az uniós költségvetés tekintetében, amelyet a leginkább úgy lehet kezelni, ha megtiltjuk új jogi kötelezettségek vállalását bármely ilyen közérdekű vagyonkezelő alapítvánnyal és az általuk fenntartott bármely jogi személlyel, bármely közvetlen vagy közvetett irányítással végrehajtott program keretében.”
- (17) A tanácsi végrehajtási határozat (57) preambulumbekzdése a Bizottság aktualizált értékelésére hivatkozik és egyértelművé teszi, hogy a Magyarország által a közérdekű vagyonkezelő alapítványokra vonatkozóan benyújtott korrekciós intézkedést a többi korrekciós intézkedéstől külön lehet értékelni⁴.
- (18) Az írásbeli értesítéssel Magyarország új korrekciós intézkedéseket nyújtott be, mégpedig a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokról szóló 2021. évi IX. törvény módosításáról szóló 2024. évi LIII. törvény (a továbbiakban: a 2024. évi LIII. törvény) formájában, amelynek tartalma és főbb jellemzői a következőképpen összegezhetők:

⁴ A tanácsi végrehajtási határozat (57) preambulumbekzdése a következőképpen szól: „Ahogy azt a Bizottság a 2022. december 9-i aktualizált értékelésében egyértelművé tette, a közérdekű vagyonkezelő alapítványokhoz kapcsolódó korrekciós intézkedés egyetlen kivételével minden korrekciós intézkedést együtt, átfogó csomagként, nemcsak pusztán mennyiségi, hanem minőségi értékelés alapján kell értékelni annak fényében, hogy összességükben alkalmasak-e a kialakult helyzet megszüntetésére.”

- a) A 2024. évi LIII. törvény a tanácsi végrehajtási határozat 2. cikke (2) bekezdésének hatályon kívül helyezésének vagy módosításának időpontjában lépne hatályba⁵.
- b) Egy új rendelkezés előírja, hogy a közérdekű vagyongazdálkodó alapítványok kuratóriumának és felügyelőbizottságának tagjai „csak a jogszabályokban és az alapító okiratban foglaltaknak vannak alárendelve, és tevékenységük körében nem utasíthatók.”⁶
- c) Amennyiben megfelelnek a 2021. évi IX. törvény módosításaiban foglalt egyes feltételeknek, a következő jogi személyek jogosultak igénybe venni a részben vagy egészben az Európai Uniótól származó pénzügyi támogatást (a továbbiakban: uniós pénzügyi támogatás): i. a 2021. évi IX. törvény 1. mellékletének A) alcíme szerinti felsőoktatási intézményt fenntartó alapítványok (a továbbiakban: az e jogszabály definíciójának megfelelő „támogatott alapítvány”⁷), valamint ii. a támogatott alapítvány által a magyar polgári törvénykönyv alapján létesített vagy fenntartott jogi személyek (a továbbiakban: az e jogszabály definíciójának megfelelő „támogatott jogi személy”⁸).
- d) Támogatott alapítványok és támogatott jogi személyek csak akkor „jogosultak igénybe venni” uniós pénzügyi támogatást, amennyiben megfelelnek a 2024. évi LIII. törvényben foglalt egyes feltételeknek. Ugyanakkor néhány rendelkezés csak azután alkalmazandó, hogy az érintett támogatott alapítvány és/vagy támogatott jogi személy megkapta az uniós pénzügyi támogatást⁹.
- e) A támogatott alapítvány kuratóriumi vagy felügyelőbizottsági tagjainak megbízatása a megbízatás kezdetétől számított hat év elteltével szűnik meg, illetve meglévő tag esetében hat évvel azt követően, hogy az alapítvány uniós pénzügyi támogatásban részesült; meglévő tag legfeljebb egy alkalommal jelölhető ki vagy választható meg újra.
- f) A törvény egy sor összeférhetetlenségre vonatkozó szabályozást is bevezet: nem lehetnek támogatott alapítványok kuratóriumának vagy felügyelőbizottságának tagjai, sem támogatott jogi személyek ügyvezetői bizonyos magas rangú tisztviselők és politikai felső vezetők.
- g) Nem lehetnek továbbá a támogatott alapítvány kuratóriumának vagy felügyelőbizottságának tagjai a korábban közhivatalt ellátó személyek, ha még nem telt el egy év várakozási idő a közhivatal ellátása óta¹⁰. Hasonló tilalom vonatkozik a támogatott jogi személyek ügyvezetőire is¹¹. Ezenkívül a támogatott alapítvány kuratóriumának vagy felügyelőbizottságának tagja, vagy a támogatott jogi személy ügyvezetője „nem lehet más támogatott alapítvány vagy támogatott jogi személy (a továbbiakban együtt: támogatott szerv) tisztviselője, amennyiben ezen tisztségek egyidejű betöltése miatt a feladatai

⁵ Ld. a 2024. évi LIII. tv. 5. §-ának (1) bekezdését.

⁶ Ld. a 2024. évi LIII. tv. 1. §-át, amely a 2021. évi IX. törvény 6. §-át e (4) bekezdéssel egészíti ki.

⁷ Ld. a 2024. évi LIII. tv. 25/A. §-ának (1) bekezdését.

⁸ Ld. a 2024. évi LIII. tv. 25/C. §-ának (2) bekezdését.

⁹ A 2024. évi LIII. tv. 25/B. §-a (2) bekezdésének, 25/C. §-a (6) bekezdésének, 25/E. §-a (1) bekezdésének és 31/D. §-ának együttes értelmezése.

¹⁰ Ld. a 2024. évi LIII. tv. 25/C. §-ának (1) bekezdését.

¹¹ Ld. a 2024. évi LIII. tv. 25/C. §-ának (2) bekezdését.

pártatlan, tárgyilagos és elfogulatlan ellátására nem vagy csak korlátozottan képes.”¹²

- h) Csak olyan személyt lehet támogatott alapítvány kuratóriumának vagy felügyelőbizottságának tagjának, illetve támogatott jogi személy ügyvezetőjének jelölni vagy megválasztani (illetve újra jelölni vagy újra megválasztani), aki rendelkezik a tisztség betöltéséhez szükséges függetlenséggel, feddhetetlenséggel, pártatlansággal és integritással – ezt a Magyar Állami Számvevőszék (a továbbiakban: Állami Számvevőszék) álláspontja figyelembevételével a támogatott alapítvány kuratóriuma állapítja meg.¹³
 - i) Az Állami Számvevőszék a támogatott alapítvány uniós pénzügyi támogatás kézhezvételét követő három hónapon belül ellenőrzi, hogy a meglévő tagok megfelelnek-e a vonatkozó „összeférhetetlenségi” szabályoknak.¹⁴
 - j) A tisztviselőknek (a törvény szövege alapján feltételezhetően egyedül a támogatott alapítvány kuratóriumi vagy felügyelőbizottsági tagjainak) a tisztségük betöltésének napjától – meglévő tag esetében a támogatott alapítványnak a pénzügyi támogatás kézhezvétele napjától – számított harminc napon belül, valamint a megbízatásuk megszűnését követő harminc napon belül vagyonyilatkozatot kell tenniük az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 1. melléklete szerinti tartalommal és formában.¹⁵
 - k) Amennyiben a tisztviselő elmulaszt vagyonyilatkozatot tenni, a vagyonyilatkozat benyújtásáig nem gyakorolhatja a tisztségéből eredő jogait, és díjazásban sem részesül.¹⁶
 - l) A fent említett vagyonyilatkozatokat az Integritás Hatóság ellenőrzi.¹⁷
- (19) A magyar kormány szerint a 2024. évi LIII. törvénnyel bevezetett új, bejelentett rendelkezéseknek – a Magyarországon már hatályban lévő, a tanácsi végrehajtási határozat előtt elfogadott korrekciós intézkedéseken alapuló rendelkezésekkel együtt – a tanácsi végrehajtási határozat 2. cikkének (2) bekezdése szerinti intézkedés megszüntetését kell eredményezniük teljes egészében, vagy legalábbis a támogatott alapítványok és a támogatott jogi személyek tekintetében.¹⁸
- (20) A fenti (18) preambulumbekkezdésben felsorolt egyes pontok értékelése előtt a Bizottság megjegyzi, hogy a 2024. évi LIII. törvényben használt „ügyvezető” kifejezés korlátozott hatályú, és nem foglalja magában a közérdekű vagyongazdálkodó alapítványok által létrehozott vagy fenntartott jogi személyek esetében lehetséges összes tisztségtípust. Ezért, ahol a Bizottság az értékelésében, a következő preambulumbekkezdésekben „ügyvezetők” hivatkozik, ezt a hivatkozást úgy kell értelmezni, hogy az magában foglalja a közérdekű vagyongazdálkodó alapítványok vagy támogatott jogi személyek által létrehozott vagy fenntartott jogi személyekben betöltött ügyvezető igazgatói, ügyvezető tisztviselői vagy más hasonló felsővezetői pozíciókat.

¹² Ld. a 2024. évi LIII. tv. 25/C. §-ának (3) bekezdését.

¹³ Ld. a 2024. évi LIII. tv. 25/C. §-ának (4) bekezdését és 25/D §-ának (1) bekezdését.

¹⁴ Ld. a 2024. évi LIII. tv. 25/C. §-ának (6) bekezdését.

¹⁵ Ld. a 2024. évi LIII. tv. 25/E. §-ának (1) bekezdését.

¹⁶ Ld. a 2024. évi LIII. tv. 25/E. §-ának (3) bekezdését.

¹⁷ Ld. a 2024. évi LIII. tv. 25/E. §-ának (4) bekezdését.

¹⁸ Írásbeli értesítés, 12. és 13. oldal.

- (21) Ami a fenti (18) preambulumbekkezdés a) pontját illeti, e rendelkezés megfogalmazása a 2024. évi LIII. törvény hatálybalépését egy jövőbeli és bizonytalan eseménytől, azaz a Tanács bizottsági javaslaton alapuló (pozitív) értékelésétől teszi függővé. Ez nincs összhangban a feltételrendszerről szóló rendelet 7. cikkének (2) bekezdésével, amely előírja, hogy a helyzetet orvosolni kell, mielőtt a Bizottság javasolhatná a védintézkedések megszüntetését. Továbbá a Tanács olyan nemzeti korrekciós intézkedések alapján, amelyek nincsenek hatályban, nem tudna dönteni arról, hogy megszünteti-e vagy kiigazítja-e a költségvetési intézkedéseket. A Magyarország által bejelentett korrekciós intézkedéseket alátámasztó rendelkezéseknek hatályban kell lenniük ahhoz, hogy kezelni lehessen a fennálló aggályokat. A szóban forgó rendelkezés veszélyezteti a 2024. évi LIII. törvény hatásainak jogbiztonságát, és ezáltal a magyar kormány által bejelentett jogorvoslatokat. Ez a felfüggesztő rendelkezés továbbá nincs összhangban a feltételrendszerről szóló rendelet szellemével és céljával, valamint az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 4. cikkének (3) bekezdése által a tagállamokra rótt lojális együttműködési kötelezettséggel. A jogállamisági elvek uniós költségvetést érintő megsértésének orvoslására irányuló nemzeti intézkedéseknek az uniós védintézkedések feloldása előtt hatályban kell lenniük.
- (22) Ami az új korrekciós intézkedések tartalmát illeti, a Bizottság átfogó értékelést végzett annak érdekében, hogy a jelenlegi magyarországi körülmények alapján ellenőrizze, a tanácsi végrehajtási határozat 2. cikkének (2) bekezdése szerinti intézkedés elfogadásához vezető helyzetet részben vagy egészben orvosolnák-e, ha és amikor a 2024. évi LIII. törvény hatályba lép.
- (23) Ami a (18) preambulumbekkezdés b) pontját illeti, az írásbeli értesítés szerint az új rendelkezés további garanciákat vezet be minden közérdekű vagyonkezelő alapítvány kuratóriumi és felügyelőbizottsági tagjainak függetlenségére vonatkozóan. Ez a rendelkezés azonban nem eléggé pontos és eredményes, mivel nem minősíti vagy határozza meg konkrétan, mit jelent az, hogy „a jogszabályokban és az alapító okiratban foglaltaknak vannak alárendelve”, nem beszélve arról, hogy nem hozza létre végrehajtási intézkedés lehetőségét arra az esetre, ha a függetlenség követelménye sérül. Ráadásul elvileg nem zárható ki, hogy a közérdekű vagyonkezelő alapítvány alapító okirata előírja, hogy a kuratórium vagy a felügyelőbizottság tagjainak más szervek vagy személyek utasításai szerint kell eljárniuk, így az alárendeltség hiányára vagy a függetlenségre vonatkozó követelmény még kevésbé eredményes.
- (24) Ami a fenti (18) preambulumbekkezdés c) pontját illeti, a 2024. évi LIII. törvénynek a 25/A. §-ban meghatározott tárgyi és területi hatálya túl korlátozott a tanácsi végrehajtási határozat 2. cikkének (2) bekezdéséhez képest, mégpedig a következő okok miatt.
- (25) Először is, a tanácsi végrehajtási határozat 2. cikkének (2) bekezdése a 2021. évi IX. magyar törvény alapján létrehozott valamennyi közérdekű vagyonkezelő alapítványra vagy az ilyen közérdekű vagyonkezelő alapítvány által fenntartott bármely jogi személyre vonatkozik, a tevékenység ágazatától függetlenül. A bejelentett 2024. évi LIII. törvény azonban csak a 2021. évi IX. törvény 1. mellékletének A) alcímében említett, felsőoktatási intézményt fenntartó közérdekű vagyonkezelő alapítványokra, valamint az ilyen közérdekű vagyonkezelő alapítványok által a magyar Polgári Törvénykönyvnek megfelelően létrehozott vagy fenntartott valamennyi jogi személyre vonatkozik. Nincs valós indoka az oktatástól eltérő területeken tevékenykedő közérdekű vagyonkezelő alapítványok kizárásának, függetlenül attól, hogy már léteznek-e vagy sem. Az A) alcímre való hivatkozás magyarázat nélkül kizárja az új

rendelkezések személyi hatálya alól az 1. melléklet B) alcímében felsorolt közérdekű vagyongazdálkodó alapítványokat. Ezek a közérdekű vagyongazdálkodó alapítványok (jelenleg vagy a jövőben) fenntarthatnak jogi személyeket, köztük felsőoktatási intézményeket, és uniós pénzügyi támogatásban részesülhetnek anélkül, hogy további összeférhetetlenségi szabályok vonatkoznának rájuk. Továbbá az A) alcímében felsorolt olyan közérdekű vagyongazdálkodó alapítványok, amelyek nem tartanak fenn felsőoktatási intézményeket, nem tartoznak az új rendszer hatálya alá, bár szintén részesülhetnek uniós pénzügyi támogatásban.

- (26) Másodszor, ami a 2021. évi IX. törvény 1. mellékletének A) alcímében említett, felsőoktatási intézményt fenntartó közérdekű vagyongazdálkodó alapítványok által létesített vagy fenntartott jogi személyeket illeti, a 2024. évi LIII. törvény területi hatálya a magyar Polgári Törvénykönyv alapján létrehozott jogi személyekre korlátozódik, vagyis a Magyarországon kívül létesített jogi személyekre nem terjed ki. Ezért a 2024. évi LIII. törvény alkalmazási köre ebből a szempontból is túl szűk, és nem orvosolja megfelelően és eredményesen a magyar szabályozási kerettel kapcsolatos összeférhetlenségi aggályokat.
- (27) Ami a fenti (18) preambulumbekzdés d) pontját illeti, az új rendszer szerinti követelmények eseti alapon történő alkalmazása – azaz ha és amikor uniós finanszírozásra kerül sor – nem minősülne eredményes korrekciós intézkedésnek, és indokolatlanul beavatkozna az uniós források odaítélésére irányuló eljárásokba, illetve negatívan befolyásolhatná azokat. A hatékony és eredményes pénzgazdálkodás megköveteli, hogy az összeférhetlenség kockázatát azok felmerülésekor azonnal kezeljék. Ilyen kockázatok már fennállhatnak vagy megvalósulhatnak akkor, amikor egy jogi személy úgy dönt, hogy uniós pénzügyi támogatást igényel, tehát még a támogatás odaítélése előtt.
- (28) E tekintetben, bár az írásbeli értesítés szerint az új szabályok az uniós pénzügyi támogatás kérelmezésére/igénybevételére/felhasználására való jogosultságra vonatkoznak¹⁹, a bejelentett korrekciós intézkedés, azaz a 2024. évi LIII. törvény olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek együttesen értelmezve nélkülözik a szükséges koherenciát, és ezért nem nyújtanak jogbiztonságot. Míg a 2024. évi LIII. törvény 25/A. §-a kimondja, hogy egy támogatott alapítvány és egy, a Polgári Törvénykönyv alapján létrehozott, támogatott jogi személy által létesített vagy fenntartott jogi személy csak akkor jogosult uniós pénzügyi támogatásra, ha megfelel az említett törvényben meghatározott követelményeknek, az e követelményeket meghatározó egyéb rendelkezések csak abban az esetben alkalmazandók, ha a támogatott alapítvány vagy a létesített/fenntartott jogi személy már „részesült” uniós pénzügyi támogatásban²⁰.
- (29) Az uniós források felhasználását érintő összeférhetlenség kockázatával kapcsolatos aggályok eredményes kezelése érdekében a 2024. évi LIII. törvény szerinti összes követelményt, mely a tanácsi végrehajtási határozat 2. cikkének (2) bekezdése szerinti intézkedés elfogadásához vezető helyzet orvoslását célozza, legkésőbb attól a pillanattól kezdve alkalmazni kell, amikor a támogatott alapítvány vagy a támogatott jogi személy uniós pénzügyi támogatást igényel vagy igényelt, és a finanszírozás teljes időtartama alatt alkalmazni kell. Más szóval nem lehet kétséges, hogy az új

¹⁹ Lásd például az írásbeli értesítés 7. és 8. oldalát.

²⁰ Lásd: a 2024. évi LIII. törvény 25/B. §-ának (2) bekezdése, 25/C. §-ának (6) bekezdése, 25/E. §-ának (1) bekezdése és 31/D. §-a.

szabályoknak való megfelelés az uniós finanszírozás odaítélési eljárásaiban való részvétel egyik támogathatósági kritériuma. Ezenkívül a rendelkezéseket a jelenleg uniós pénzügyi támogatásban részesülő támogatott alapítványokra és támogatott jogi személyekre is alkalmazni kell.

- (30) A fenti (18) preambulumbekkezdés e) pontját illetően a 2024. évi LIII. törvény 25/B. §-ának (1) bekezdése hatéves, egyszer megújítható megbíratást ír elő a támogatott alapítványok kuratóriumának vagy felügyelőbizottságának tagjai esetében. A Bizottság megjegyzi, hogy ha a megbíratás rövidebb lenne, az javítaná a korrekciós intézkedés eredményességét. Ezenkívül az új rendszer nem korlátozza a támogatott jogi személyek ügyvezetőinek hivatali idejét. Hivatalban lévő tag esetében a 25/B. § (2) bekezdése a hatéves (csak egyszer megújítható) mandátum kezdő időpontját az uniós pénzügyi támogatásnak az érintett támogatott alapítvány általi kézhezvételének időpontjához, a 31/D. § (4) bekezdése pedig az említett kezdő időpontot a 2024. évi LIII. törvény hatálybalépéséhez köti (amely jelenleg bizonytalan – lásd a fenti (21) preambulumbekkezdést). Ezért a megbíratásnak az uniós pénzügyi támogatás kézhezvételét megelőző időtartamát nem számítanak be a kuratórium vagy a felügyelőbizottság meglévő tagjai esetében, akiknek az egyszer megújítható hatéves megbíratása akkor kezdődik, amikor a közérdekű vagyonkezelő alapítvány megkapja az uniós pénzügyi támogatást, vagy amikor a 2024. évi LIII. törvény hatályba lép.
- (31) Bár a megbíratások időtartamának és megújíthatóságának korlátozása hozzájárul az összeférhetetlenség kockázatának kezeléséhez, az ilyen kockázatok eredményes kezelése érdekében a jogszabálynak kifejezetten elő kell írnia, hogy az uniós pénzügyi támogatást kérelmező támogatott alapítványnak vagy támogatott jogi személynek a megbíratás(ok) maximális időtartamára vonatkozó szabályok hatálya alá kell tartoznia, függetlenül attól, hogy a megbíratás már folyamatban volt-e az új szabályok hatálybalépésekor vagy az uniós pénzügyi támogatás igénylésekor.
- (32) A 25/B. § (1) és (2) bekezdésének együttes értelmezése sem egyértelmű a kuratóriumi és felügyelőbizottsági tagok hivatali idejének kezdő időpontját illetően. Ezek a rendelkezések eltérő értelmezésekhez vezethetnek. Míg az (1) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a hivatali idő az érintett személy kuratóriumi vagy felügyelőbizottsági taggá történő megválasztásának vagy kijelölésének időpontjától kezdődik, a (2) bekezdés tulajdonképpen azt írja elő, hogy a hivatali idő csak attól az időponttól kezdődik, amikor a támogatott alapítvány megkapja a pénzügyi támogatást, márpedig ez természetesen az (1) bekezdésben említettől eltérő időpont.
- (33) Ami a (18) preambulumbekkezdés f) pontját illeti, a 2024. évi LIII. törvény 25/C. §-ának (1) bekezdése megállapítja, hogy az a személy, aki a hivatali idő kezdetén (vagy az azt megelőző évben – lásd a lenti (35) preambulumbekkezdést) bizonyos tisztségeket tölt(ött) be, nem lehet a támogatott alapítvány kuratóriumának vagy felügyelőbizottságának tagja. A következő kategóriákba tartozó személyek nem lehetnek az említett testületek tagjai: országgyűlési képviselő, a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Kit.) szerinti politikai felső vezető, a Kit. szerinti kormánybiztos, a Kit. szerinti miniszteri biztos, a Kit. szerinti szakmai felső vezető, a Kit. szerinti szakmai vezető, a különleges jogállású szervekről és az általuk foglalkoztatottak jogállásáról szóló 2019. évi CVII. törvény (a továbbiakban: Küt.) szerinti szervnél foglalkoztatott köztisztviselő. Ezeken túlmenően más magas rangú tisztviselőknek, például a polgármestereknek a fent említett listára való felvétele javíthatná a korrekciós intézkedés eredményességét.

- (34) A 2024. évi LIII. törvény 25/C. §-ának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy nem lehet támogatott jogi személy ügyvezetője az, aki a hivatali idejének kezdetén az alábbi tisztségek valamelyikét tölti be: országgyűlési képviselő, a Kit. szerinti politikai felső vezető, a Kit. szerinti kormánybiztos, a Kit. szerinti miniszteri biztos, a Kit. szerinti szakmai felső vezető, a Kit. szerinti szakmai vezető, a Küt. szerinti szervnél foglalkoztatott köztisztviselő. Itt ugyancsak a más magas rangú tisztviselőknek, például a polgármestereknek a fent említett listára való felvétele javíthatná a korrekciós intézkedés eredményességét. Ugyanezen rendelkezés továbbá azt is kimondja, hogy nem lehet támogatott jogi személy ügyvezetője az, aki betöltötte az említett tisztségek valamelyikét az említett időpontot megelőző évben (lásd a lenti (35) preambulumbekendést).
- (35) Ami a (18) preambulumbekendés g) pontját illeti, a 2024. évi LIII. törvény 25/C. §-ának (1) és (2) bekezdése várakozási időt vezet be a tisztségek összeférhetetlensége alapján, mivel az említett rendelkezésekben meghatározott kategóriák valamelyikébe tartozó tisztséget betöltő személyek a megbízatásuk vagy jogviszonyuk megszűnését követő egy éven belül nem nevezhetők ki kuratóriumi vagy felügyelőbizottsági taggá. A várakozási időszak olyan intézkedés, amely javítja az összeférhetetlenségi helyzetek felderítését és kezelését, ahogy erről a költségvetési rendelet 61. cikke rendelkezik²¹. A Bizottság azonban megjegyzi, hogy ha a várakozási időszak hosszabb lenne, az javítaná a korrekciós intézkedés eredményességét. Továbbá a támogatott jogi személyek ügyvezetői esetében a várakozási idő nem alkalmazandó a 25/C. § (1) és (2) bekezdésében felsorolt összes tisztségre²².
- (36) Ezért a 2024. évi LIII. törvény 25/C. § (1) és (2) bekezdése – a fenti (18) preambulumbekendés f) és g) pontjában leírtak szerint – a közérdekű vagyonkezelő alapítványokról szóló magyar jogszabályi keret összeférhetetlenséggel kapcsolatos hiányosságainak csak egy részét szüntetné meg, amennyiben megakadályozza, hogy bizonyos vezető beosztású tisztviselők, köztük az Országgyűlés és a magyar autonóm szervek politikai felső vezetői bekerüljenek a közérdekű vagyonkezelő alapítványok kuratóriumába vagy felügyelőbizottságába, és díjazásban részesüljenek.
- (37) Ami a (18) preambulumbekendés h) és i) pontját illeti, a 2024. évi LIII. törvény 25/C. § (3), (4), (5) és (6) bekezdése nem zárja ki hatékonyan a strukturális összeférhetetlenség kockázatát a támogatott alapítvány kuratóriumi, illetve felügyelőbizottsági tagjaira vagy a támogatott jogi személy ügyvezetőjére vonatkozó kiválasztási kritériumok tekintetében. E rendelkezések nem hoznak létre olyan átlátható kiválasztási és kinevezési eljárást, amely lehetővé tenné annak hatékony vizsgálatát, hogy az Állami Számvevőszék hogyan ellenőrzi a kiválasztási kritériumokat, és miként történnek a kinevezések.
- (38) E rendelkezések kritériumokat vezetnek be a vezetőtestületi tagok kiválasztására, illetve az ügyvezetővé válásra vonatkozóan, konkrétan bevezetik a függetlenség, a

²¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2024/2509 rendelete (2024. szeptember 23.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról (átdolgozás), HL L 2024/2509, 2024.9.26., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>.

²² A 25/C. § (2) bekezdése alapján a várakozási időszak hatályából kizárt kategóriák a következők: a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Kit.) szerinti szakmai felső vezető,

a Kit. szerinti szakmai vezető, a különleges jogállású szervekről és az általuk foglalkoztatottak jogállásáról szóló 2019. évi CVII. törvény szerinti szervnél foglalkoztatott köztisztviselő.

feddhetetlenség, a pártatlanság és az integritás megállapítását az Állami Számvevőszék állásfoglalásának figyelembevételével. Ugyanakkor nem szerepel bennük kifejezett hivatkozás a vélt vagy valós összeférhetetlenség hiányára, ami aláássa e kritériumok hatékonyságát. Az összeférhetetlenség hiányáról nyilatkozni kellene, és szükséges lenne annak szigorú ellenőrzése és érvényesítése. Összeférhetetlenségi nyilatkozatokat kell benyújtani, hogy a szabályok hatékonyak legyenek és többek között azt is biztosítani lehessen, hogy az uniós finanszírozás igénylésekor ne álljon fenn összeférhetetlenség vagy annak a kockázata, beleértve az objektíven kockázatnak tekinthető helyzeteket is. A nyilatkozattételt továbbá rendszeresen meg kellene ismételni. Mindezek a hiányzó követelmények szükségesek a rendszer átláthatóságának és elszámoltathatóságának biztosításához.

- (39) Az említett rendelkezések értelmében az Állami Számvevőszék a támogatott alapítvány uniós pénzügyi támogatásban való részesülését követő három hónapon belül ellenőrzi, hogy a meglévő tagok megfelelnek-e a vonatkozó összeegyeztethetlenségi és összeférhetlenségi szabályoknak, viszont nem történik említés arról, hogy az Állami Számvevőszék az uniós pénzügyi támogatásban való részesülését követően ugyanezen időtartamon belül ellenőrzi-e a támogatott jogi személyt, függetlenül a kapcsolódó támogatott alapítványtól.
- (40) Ezek a rendelkezések számos ponton hiányosak. Először is nem világos, hogy melyik rendelkezés lenne a viszonyítási alap annak értékeléséhez, hogy a jelöltek megfelelnek-e a kiválasztási kritériumoknak. Másodszor, a rendelkezés megfogalmazása alapján az Állami Számvevőszék véleménye nem kötelező erejű. A 25/C. § csupán azt mondja ki, hogy „az e § szerinti összeférhetlenségi szabályoknak való megfelelést az Állami Számvevőszék ellenőrzi”. Nem világos, hogy mi ennek az ellenőrzésnek a jogi jellege, melyek a jogkövetkezményei, hogy bírósági felülvizsgálat tárgyát képezheti-e, illetve, hogy milyen időponttól kezdődne a három hónapos átmeneti időszak. Harmadszor, a kiválasztási kritériumok ellenőrzésére csak azt követően kerül sor, hogy a támogatott alapítvány uniós pénzügyi támogatásban részesült. A hatékonyság miatt és az összeférhetlenséggel kapcsolatos kockázatok megelőzése érdekében az új vagy meglévő vezetőtestületi tagokra és ügyvezetőkre vonatkozó kiválasztási kritériumok ellenőrzését legalább azelőtt el kellene végezni, hogy bármely támogatott alapítvány és támogatott jogi személy uniós pénzügyi támogatás igénylésére jogosultnak minősülne. Ezenkívül nem világos, hogy milyen jogkövetkezményekkel járna, ha összeférhetlenséget állapítanak meg. A megfelelő módszertan és eljárás – beleértve a megfelelő vizsgálati és korrekciós intézkedéseket, például a nyilatkozattevővel szembeni fegyelmi és/vagy büntetőjogi szankciókat – megfelelő intézkedés lenne az összeférhetlenség hatékony megelőzése, valamint az átláthatóság és az elszámoltathatóság fokozása érdekében, amint azt a költségvetési rendelet 61. cikke előírja.
- (41) Ami a (18) preambulumbekkezdés j), k) és l) pontját illeti, a 2024. évi LIII. törvény 25/E. §-a előírja, hogy a „tisztségviselőknek” a tisztségük betöltésének napjától – a meglévő tagoknak a támogatott alapítvány uniós pénzügyi támogatásban való részesülése napjától – számított harminc napon belül vagyonyilatkozatot kell tenniük. Amíg az érintett személy nem tesz vagyonyilatkozatot, a tisztségéből eredő jogait nem gyakorolhatja, díjazásban nem részesülhet. Az Integritás Hatóság a nyilatkozatokat a 2022. évi XXVII. törvény szerint ellenőrzi.
- (42) A 2024. évi LIII. törvény 25/E. §-ának személyi hatálya nem egyértelmű: egyrészt a 2024. évi LIII. törvény 25/C. §-a szerint a tisztségviselő a támogatott alapítvány kuratóriumának vagy felügyelőbizottságának tagja, vagy a támogatott jogi személy

ügyvezetője; másrészt a vagyonyilatkozattételi kötelezettség akkor lép életbe, amikor a támogatott alapítvány, azaz a közérdekű vagyonkezelő alapítvány uniós pénzügyi támogatásban részesül. Ennek alapján a támogatott jogi személyek ügyvezetőit nem, vagy csak akkor érintené a vagyonyilatkozattételi kötelezettség, ha a kapcsolódó támogatott alapítvány uniós pénzügyi támogatásban részesült, tekintet nélkül arra, hogy maga a támogatott jogi személy esetleg már részesült ilyen pénzügyi támogatásban. E két forgatókönyv egyike sem lenne kielégítő.

- (43) A 25/E. §-a csak a tisztviselő kinevezését vagy a támogatott alapítvány uniós pénzügyi támogatásban való részesülését követő harminc nappal, valamint a megbízásának megszűnését követő harminc napon belül írja elő a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettséget. Ezek a biztosítékok nem elegendőek az összeférhetlenség kockázatának hatékony kezeléséhez. A rendelkezésnek elő kellene írnia, hogy a támogatott alapítványok kuratóriumi, illetve felügyelőbizottsági tagjainak és a támogatott jogi személyek ügyvezető igazgatóinak az uniós pénzügyi támogatás igénylése előtt kell vagyonyilatkozatot tenniük, hogy az ilyen igényléseket megelőzően kezeljék az összeférhetlenség kockázatát. A vagyonyilatkozat-tételt a megbízás során rendszeresen meg kellene ismételni. Ezeket kérés esetén az Integritás Hatóság számára is haladéktalanul hozzáférhetővé kellene tenni. Végezetül, a rendelkezés kijátszásával kapcsolatos kockázat kezelése érdekében a tisztviselővel közös háztartásban élő hozzátartozókat is kötelezni kellene vagyonyilatkozat benyújtására.
- (44) Ami az Integritás Hatóság vagyonyilatkozatok ellenőrzésére vonatkozó hatáskörét illeti, a 2024. évi LIII. törvény 25/E. §-a nem tartalmaz erre vonatkozó részletes eljárási szabályokat, csak kereszthivatkozást tesz az Integritás Hatóság létrehozására vonatkozó 2022. évi XXVII. törvény (a továbbiakban: Integritás Hatóságról szóló törvény) rendelkezéseire. E törvény nem írja elő, hogy a hatóság maga végzi el az ellenőrzést, hanem csupán lehetőséget biztosít a hatáskörrel rendelkező szerv megkeresésére. Következésképpen szükségesnek tűnik az Integritás Hatóságról szóló törvény módosítása annak érdekében, hogy e hatóság a 2024. évi LIII. törvény 25/E. §-ában említettek szerint elvégezhesse vagyonyilatkozatok ellenőrzését. Az Integritás Hatóság e kiegészítő hatásköréhez társítani kellene a szükséges biztosítékokat, melyek szavatolnák, hogy a hatóság hatékonyan tudja ellenőrizni a vagyonyilatkozatokat. Például az Integritás Hatóságnak a vagyonyilatkozatokban szereplő információk valóságának ellenőrzése érdekében közvetlen és korlátlan hozzáféréssel kellene rendelkezni valamennyi releváns adatbázishoz és nyilvántartáshoz. A releváns adatbázisokhoz vagy információkhoz való hozzáférés megtagadása esetén az Integritás Hatóság keresetindítási jogosultsággal kellene rendelkeznie, hogy a megkeresett hatóság elutasító határozatának vagy az ilyen határozattal azonos hatású mulasztásnak a bírósági felülvizsgálatát kérje.
- (45) A 2024. évi LIII. törvény 25/E. §-ából továbbá hiányzik annak egyértelműen meghatározása, hogy milyen következményekkel jár a valótlan vagyonyilatkozat benyújtása vagy az e nyilatkozatokkal kapcsolatos egyéb szabálytalanság. Ahhoz, hogy a rendelkezés hatékony legyen, az összeférhetlenség vagy a valótlan és/vagy hiányos vagyonyilatkozatok igazolt eseteinek jogilag érvényesíthető következményekkel kellene járnuk. A Bizottság úgy véli, hogy a fent említett elemek hiánya hatástalanná teszi a rendelkezést a közérdekű vagyonkezelő alapítványokkal és az általuk létesített vagy fenntartott jogi személyekkel kapcsolatos összeférhetlenségi kockázatok megakadályozása tekintetében. Az ilyen helyzetek kezelésére irányuló hatékony eljárás – beleértve a megfelelő vizsgálati és korrekciós intézkedéseket,

például az érintett személyekkel szembeni fegyelmi és/vagy büntetőjogi szankciókat – megfelelő lenne az összeférhetetlenség hatékony megelőzéséhez, valamint az átláthatóság és az elszámoltathatóság fokozásához, a költségvetési rendelet 61. cikkében foglalt előírásoknak megfelelően.

- (46) A 2024. évi LIII. törvény 31/D. §-ában szereplő átmeneti rendelkezés szerint azokban az esetekben, amikor a támogatott alapítvány/jogi személy a törvény hatálybalépése előtt részesült uniós pénzügyi támogatásban, harminc nap áll rendelkezésre az új jogszabálynak való megfelelésre. A hatékonyság biztosítása érdekében ezeket az átmeneti rendelkezéseket alkalmazni kellene azokra a folyamatban lévő eljárásokra, amelyek során a közérdekű vagyonkezelő alapítványok és az általuk létesített vagy fenntartott jogi személyek a törvény hatálybalépése előtt már igényeltek uniós pénzügyi támogatást. A szabályokat értelemszerűen alkalmazni kellene a támogatott alapítványok új és meglévő kuratóriumi, illetve felügyelőbizottsági tagjaira vagy az ügyvezetőkre.
- (47) Ezért a magyar Országgyűlés által 2024. november 4-én elfogadott és a Bizottságnak 2024. december 2-án bejelentett korrekciós intézkedés összességében véve nem elegendő a nemzeti szabályozási keret azon hiányosságainak megszüntetéséhez, amelyek a tanácsi végrehajtási határozat (62) preambulumbekkezdésében kerültek ismertetésre.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

- (48) A fentiek fényében és az új korrekciós intézkedés valamennyi elemére kiterjedő átfogó értékelése alapján a Bizottság megállapítja, hogy a tanácsi végrehajtási határozat 2. cikkének (2) bekezdésében szereplő intézkedést kiváltó okokat nem orvosolták. Következésképpen az uniós költségvetésre gyakorolt kockázat szintje változatlan a vizsgált kérdés tekintetében.
- (49) A következő kiigazításokra (vagy azokkal azonos hatású intézkedésekre) lenne szükség annak megállapításához, hogy a helyzetet megfelelően orvosolták:
- A vonatkozó rendelkezések hatálybalépésének időpontja nem tehető függővé attól az időponttól, amikor a tanácsi végrehajtási határozat 2. cikke (2) bekezdését hatályon kívül helyezik vagy módosítják. A korrekciós intézkedésnek hatályosnak kell lennie, amikor azt a Bizottsághoz benyújtják.
 - A szabályokat minden olyan jogi személyre alkalmazni kell, amely a tanácsi végrehajtási határozat 2. cikkének (2) bekezdésének hatálya alá tartozik, vagyis a 2021. évi IX. magyar törvény alapján létrehozott valamennyi közérdekű vagyonkezelő alapítványra vagy az ilyen közérdekű vagyonkezelő alapítvány által fenntartott bármely jogi személyre, a tevékenység ágazatától vagy a letelepedés helyétől függetlenül.
 - A szabályokat pályázati feltételekként kell alkalmazni legalább attól az időponttól kezdve, amikor valamely közérdekű vagyonkezelő alapítvány és/vagy bármely fenntartott jogi személy uniós finanszírozást igényel vagy igényelt, és azokat a finanszírozás teljes időtartama alatt továbbra is alkalmazni kell. Ezenkívül a szabályokat a jelenleg uniós pénzügyi támogatásban részesülő támogatott alapítványokra és támogatott jogi személyekre is alkalmazni kell.
 - A közérdekű vagyonkezelő alapítvány kuratóriuma, illetve felügyelőbizottsága tagjának, valamint az uniós finanszírozást igénylő fenntartott jogi személy ügyvezetőjének megbízatását időben korlátozni kell, függetlenül attól, hogy a

megbízás folyamatban volt-e az új szabályok hatálybalépésekor vagy az uniós pénzügyi támogatás igénylésekor.

- A szabályoknak egyaránt vonatkozniuk kell a közérdekű vagyonkezelő alapítványok kuratóriumának, illetve felügyelőbizottságának új és meglévő tagjaira, valamint a fenntartott jogi személyek új és meglévő ügyvezetőire. Azon közérdekű vagyonkezelő alapítványok vagy fenntartott jogi személyek meglévő tagjai esetében, amelyek az új szabályok hatálybalépésekor már részesülnek uniós pénzügyi támogatásban, a szabályok előírhatnák egy rövid technikai átmeneti időszak lehetőségét annak érdekében, hogy az összeférhetlenségi kockázatok elkerülését biztosító valamennyi vonatkozó követelmény ténylegesen teljesüljön.
- A közérdekű vagyonkezelő alapítványok kuratóriumának és felügyelőbizottságának tagjainak, valamint a fenntartott jogi személyek ügyvezetőinek nyilatkozatot kell tenniük az összeférhetlenség hiányáról, majd azt ellenőrizni kell és szigorúan be kell tartatni, mivel a függetlenségre, a feddhetlenségre, a pártatlanságra és az integritásra vonatkozó általános követelmények nem elegendőek, ha azokat nem megfelelően ellenőrzik és a hiányosságokat nem kezelik.
- A szabályoknak elő kell írniuk, hogy közérdekű vagyonkezelő alapítványok kuratóriumának és felügyelőbizottságának tagjai, valamint a fenntartott jogi személyek ügyvezetői a kinevezésük előtt nyújtsanak be összeférhetlenségi nyilatkozatot és vagyonyilatkozatot. Ezt a nyilatkozattételt a megbízás folyamán rendszeresen meg kell ismételni, és nem csupán a megbízás vége előtt. A vezetőtestületi tagokkal, illetve ügyvezetőkkel közös háztartásban élő rokonoknak is be kell nyújtaniuk vagyonyilatkozatot.
- Az új vagy meglévő vezetőtestületi tagokra, illetve új vagy meglévő ügyvezetőkre vonatkozó kiválasztási kritériumok ellenőrzését még azelőtt el kell végezni, hogy az adott közérdekű vagyonkezelő alapítvány vagy fenntartott jogi személy uniós finanszírozás igénylésére jogosultnak minősülne.
- Az új vagy meglévő vezetőtestületi tagok, illetve ügyvezetők összeférhetlenségére vonatkozó kiválasztási kritérium ellenőrzését jogilag kötelező erejű határozatot kibocsátó, független testületnek kell elvégeznie, mielőtt bármely kinevezésre, megerősítésre vagy második hivatali időre való kinevezésre sor kerülhetne.
- Az új vagy meglévő vezetőtestületi tagok, illetve ügyvezetők összeférhetlenségi nyilatkozatainak és vagyonyilatkozatainak ellenőrzését az Integritás Hatóságnak kell végeznie.
- A szabályoknak elő kell írniuk, hogy az Integritás Hatóság hozzáfér a vagyonyilatkozatokhoz és ellenőrzi azokat, és jogszabályi úton minden szükséges eszközt (beleértve az összes vonatkozó adatbázisokhoz, nyilvántartáshoz és információhoz való közvetlen és korlátlan hozzáférést is) biztosítani kell az Integritás Hatóság számára ezen ellenőrzés hatékony elvégzéséhez. A releváns adatbázisokhoz vagy információkhoz való hozzáférés megtagadása esetén az Integritás Hatóság keresetindítási jogosultsággal kellene rendelkeznie, hogy a megkeresett hatóság elutasító határozatának vagy az ilyen határozattal azonos hatású mulasztásnak a bírósági felülvizsgálatát kérje.

- A megfelelő módszertan és eljárás – beleértve a megfelelő vizsgálati és korrekciós intézkedéseket, például a nyilatkozattevővel szembeni fegyelmi és/vagy büntetőjogi szankciókat – megfelelő intézkedés lenne ahhoz, hogy a költségvetési rendelet 61. cikkének előírásai szerint hatékonyan megelőzzék az összeférhetetlenséget, valamint javítsák az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot.
- (50) Emellett a korrekciós intézkedés hatékonysága szempontjából előnyös lehetne a rövidebb megbízási időtartam (például egy csak egyszer megújítható négyéves időszak), a hosszabb várakozási idő (például két év) és más magas rangú tisztviselők – például polgármesterek – felvétele azon tisztségek listájára, amelyek összeegyeztethetetlenek a közérdekű vagyonkezelő alapítványok kuratóriumi vagy felügyelőbizottsági tagságával és a fenntartott jogi személyek ügyvezető igazgatói tisztségével.
- (51) A fenti értékelés alapján nem teljesülnek a tanácsi végrehajtási határozat 2. cikkének (2) bekezdése szerinti intézkedés megszüntetésére irányuló bizottsági javaslat elfogadásának feltételei. Következésképpen a 2021. évi IX. magyar törvény alapján létrehozott bármely közérdekű vagyonkezelő alapítvánnyal és az ilyen közérdekű vagyonkezelő alapítvány által közvetlen vagy közvetett irányítással fenntartott bármely jogi személlyel, bármely új jogi kötelezettség vállalására vonatkozó tilalomnak továbbra is hatályban kell maradnia.
- (52) Ez a határozat nem érinti Magyarország azon kötelezettségét, hogy a tanácsi végrehajtási határozat (64) preambulumbekkezdésével és 3. cikkével összhangban rendszeresen tájékoztassa a Bizottságot az általa vállalt korrekciós intézkedések végrehajtásáról, különösképpen azokat illetően, amelyek esetében a gyakorlatba való átültetésre vagy hosszabb végrehajtási időszakra van szükség. Ez a határozat nem érinti továbbá a közérdekű vagyonkezelő alapítványokra vonatkozó, egyéb uniós jogi eszközökön – például az Európai Unió Alapjogi Chartáján, a közös rendelkezésekről szóló rendelet²³ és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel²⁴ szóló rendelet²⁴ szerinti horizontális feljogosító feltételen – alapuló szabályozási keret további értékelését sem,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A 2022. december 15-i (EU) 2022/2506 tanácsi végrehajtási határozat 2. cikkének (2) bekezdése szerinti intézkedések elfogadását kiváltó helyzetet nem orvosolták.

²³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról (HL L 231., 2021.6.30., 159. o.).

²⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

2. cikk

Ennek a határozatnak Magyarország a címzettje, és a határozat a róla szóló értesítés napján lép hatályba.

Kelt Brüsszelben, -án/-én. 2024.12.16.

a Bizottság részéről

Piotr SERAFIN

a Bizottság tagja

